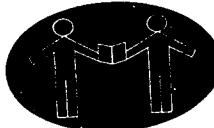

Jèkabaara

"ni jèkafò ye daamu ye,
jèkabaara nyogòn daamu tè".

OCED

nimòrò 31 - san 1988n zuluye kalo - a sòngò : dòròmè 20

Afriki Jamonatòn sèli 25 nan

Min bè sòrò nimòrò in kònò, o filè nin ye :

nyè 2	duguw kumankan : Afriki kelenya tònba "OUA"
nyè 3, 4, 5, 6	Dinyè kibaruuya : Suwisi Jamana
nyè 7	Cikè donniya
nyè 8	Olandi ka sòrò yiriwa walew Démènni Boio "SNV"
nyè 9	Tigasènèbaarada kunnafoni
nyè 10	Kòorisènèbaarada kunnafoni : Ji-ni-kungo tigiw ni Kòoricikèda.
nyè 11, 12	farikolonyanajè : Kupu Kabrali

duguw kumakan

"OUA" Afriki gun jamana hòrònyalenw ka Kelenya tònba ye san 25 sòrò.

Afriki Kelenya Tònba in sigira sen ka 1963 san kalo 5n tile 25 Adisabeba n'o ye Ecopi faama dugu ye. A sigira jamana hòrònyalen 32 jamana kuntigiw ani fanga kuntigiw de fè.

An bè b'a dòn ko Afriki ye dinyè gun dò ye. An b'a dòn fana ko kabini 1963 san kalo duurunan tile 25 don, Afriki jamana hòrònyalenw ye tònba dò sigi sen ka k'a tògò da ko Afriki Kelenya Tònba n'o bè fò nansarakan na ko "OUA". O tònba in sigira jamana 32 de fè Adisabeba n'o ye mansa Sulemani ka jamana faaba ye. O don Malijamana kuntigi tun bè yen. A ye Mali jòyò-rò fa Afriki Kelenya tònba in sigili la. O don ni bi cè o ye san 25 ye. O san 25 in kònò, Mali y'a seko danma jira bèè kè Afriki Kelenya sinsin na.

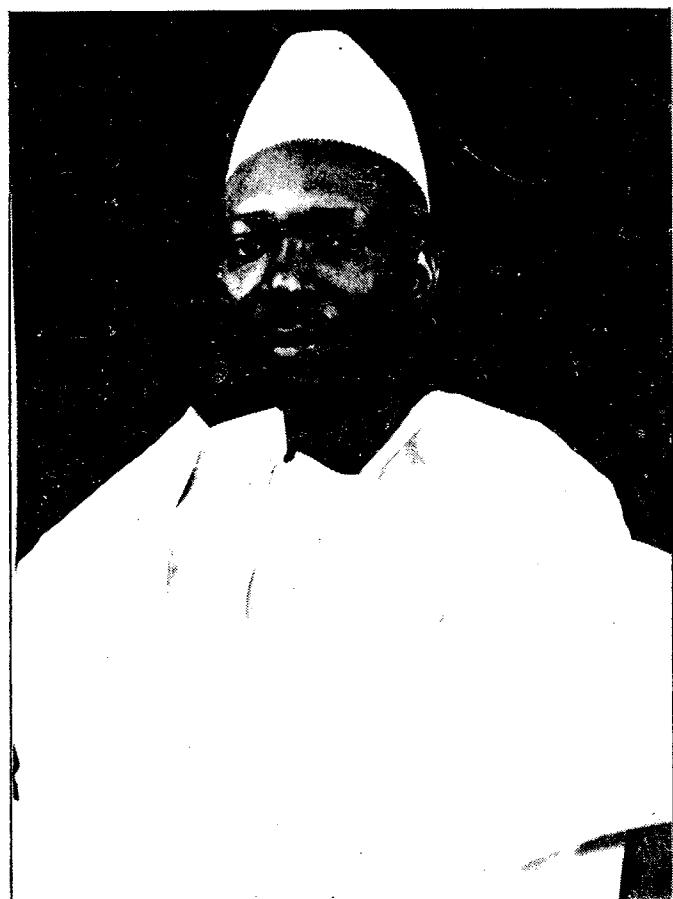
San o san jamana kuitigiw bè nyògon ye min kè ka san baara kèlenw kiimè ani ka san kura baara kétaw boiola, Mali jamana kunitigi taara Mali jòyòrò fa o nyògonye ninnu bèè la.

Jamana kuntigiw bènnna a kan Afriki Kelenya Tònba in sigili 25n in kè sèliba ye Adisabeba u ka tònsigi 24n sen fè.

O dayèlè don 1988 san kalo 5n tile 25 don, u bènnna a kan ka Zenerali Musa Taraweile kè Afriki Kelenya Tònba in kuntigi ye.

O kèra Afriki jamana Kuntigi bèè fè sawa ye. U bèè y'a jira ko Zenerali Musa Taraweile ni Afriki Kelenya Tònba in Kuntigiya ka kan bawo mògò sabalilen don. A cèsirilen don Afriki Kelenya sabatili la.

A bè jamanaw kata nyògòn na, ka fòkabèn don jamana kuntigiw ni nyògòn cè.

Mali Jamana Kuntigi Zenerali Musa Taraweile kèra Afriki Kelenya Tònba Kuntigi ye

Difnyé kibaruya

Suwisi ka dèmènnyyogonya

Suwisi kunsinni Afriki ma, o tè bi ko ye. Ka bi 1943 san, ka alimankèlè filanan to sen na; Suwisiw ye funtenijamanaw dònnyanyinida dò sigi Bale. Mògòw bè kalan furakèlt ni cikè la yen a ka ca san bi naani ye.

Dònnyanyinida dò sigira 1961 san na Zenèwu (Suwisi faaba) k'a nyè sin jamanayiriwa kalan ma, k'a tògò da Zenèwu ka Afriki Dònnyanyinida, 1962 ni 1973 san cè.

**Suwisi fanga n'a
kènyèrèyew ye jamana-
yiriwatow dèmènni daminè
kabi 1951,**

ka sòrò ka na dèmèn jiidi
kosèbè yèrètaw kelen 1960 san
na.

Dèmèn kasabi bòra Suwisi
wari miliyòn 37 la 1961 san na
ka taga se miliyòn 307 ma
1978. Kènyèrèyew ka dèmèn
bòra Suwisi wari miliyòn 10 na
ka taga se miliyòn 91 ma a

waati kelen in kònò.
U ye dèmèn min don Mali ma
1983 san na, o ka ca ni Afriki
tilebibolo jamana ta ye : Suwisi
wari miliyòn 14 ani ba 400.

Suwisi ka dèmènni sira ka ca

* Dugujukòròji nyini ani
kòlònsen, "HELWETASI" nyè-
sinnen b'o ma Buguni, Yanfo-
lila, ani Kòlònjèba kafow kònò.
U bè kòlòn 180 senni kan si-
san.

* Ji ni Kungo baara bè sen na
Sikaso mara la. U bè cikèdu-
gukolow labèn, ka jiriw turu,
ka kungo nafaw lakanafèerèw
tigè, ka kalandenw kalan ji ni
kungo ladonnifèerèw la u ka
kalanyòrò dayèlènnen na Tab-
kòrò.

* Cikè yiriwali baarakèlaw
kalanni masinko la, Samankò
kalanso la, "HELWETASI" de y'o
baara daminè, ka sòrò k'a to
Mali cikèmasinbaarada bolo.
Bololabaarakèlaw ni baarakà-
ramògò caman kalanna yen.

* Totakòlònw senni Banyan-
gara kafo la : Diinè jèkulu min
tògò ye "KARITAS-SUWISI", o
ni Banyangara tubabumoriso de
bè jè k'o baara kè. U bè balan
misènw fana dilan, ani ka na-
kòbaara diya mògòw bolo fè. U
hakili b'a la k'o kewalew sabati
dugu 200 nyögòn kònò.

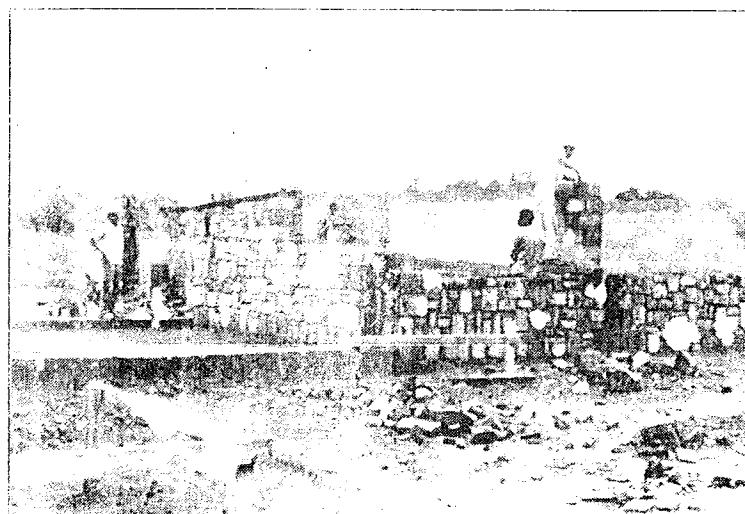
* Duguyiriwabaaraw sintinni
Nyafunke kafo la, dugu 150 kò-
nò, u ni Mali jèkabaarabolo bè
nyögòn dèmè o la.

* U bè kalan musaka bò
kalanden 10 ye san o san.

Suwisi ka dèmènniwalew bè

DINYÈ KIBARUYA

Sikaso baganfurakè kalanso jòli

Iatèmèn dinyè forobabaaradaw fana fè, minnu bè Mali la van, i n'a fò "FAO" min nyèsinnen bè sumanko nògòyalì ma, ani sumandèsè nyèsigili baarabolo min bè Bamakò ni dukubaw kònò n'a bè ka magazanw jò Mòti ni Gawo, tòni 500 fò 1.000 bè kun minnu kònò, ka donitamìnèn lase "OPAMU" ma, ani ka baarakèlaw kalan.

U jòyòrò bè "BIRD" fana ka baaraw la. "BIRD" ye jamanaw jòli nafolobon de ye. U ka kan k'u jò ni gudòrònsira bam. 8.200 ladonni ye, ani Bamakò ni Buguni cè sira ròkurayali.

U bè Sikaso "EMAMA" dèmèn ka pònpedilanyòrò dò dilan min bè se ka pònpe 100 bò kalo o kalo. "INDIA-MALI" pònpew de bè Mali tilebiyanfan kòlòn kurasennew bée la.

* "UNESCO" hukumu kònò, Suwisi sen bè sèbènlabugunda dò jòli la Mòti (a yèlèmana Bamakò), ani kunnafonisèbèndilannaw kalanni yaasa kunnafonisèbèn dò na bò fulakan na, ani Kibaru lawulili.

* U jòyòrò bè "FAO" ka dèmèn fana na, min nyèsinnen bè sumansi kuraw sabatili ma Marabolo 4n kònò Segu, Bla, San.

* Kènèya siratigè la, u jòyòrò bè Dinyè Waribonda ka cèsiri la mara kèleli la Afriki tilebibolo jamana 11 kònò. O cèsiriwale in bè sen na Sikaso mara bée lajèlen kono, ani Doyila ni Kangaba ni Kati kafow la Kulukòrò mara la, ani Banksi ni Banyangara ni Koro kafow la Mòti mara la, ani Segu ni San ni Tominya ni Baroweli ni Bla kafow la Segu mara la, ani Kayi kafo la.

U bè maramayòròw lasanuya, k'a dugukolo don da la, ka muruntuninw kèleferèrèw jiidi, k'a nyini ka bana in sèbè sidòn. Suwisi b'i jò n'a musaka ye 1986 ni 1991 san cè.

* U ni Jamanaw Jè Baaranayènabòtòn ni Mali Baaranayènabòda bè jè ka baaramisènkèlaw dèmèn, masinkalalaw, ni nègèsodilannaw ni gesedala, ni wolobaaralaw n'u nyogòn caman minnu bè dugubaw kònò. U b'u kalan baarafèerèw

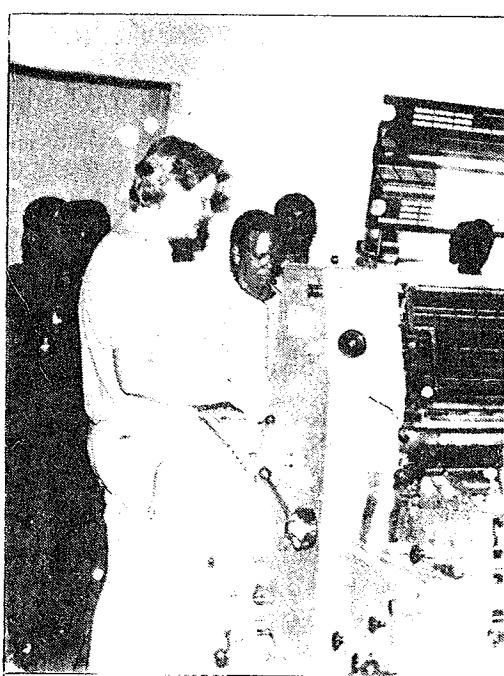
ni baara labènko nyuman ni baaraminèn wadonko la.

* Mòti mara la, Kènyèrèyton min nyèsinnen bè cikèlaw ka sòròko ma tilema waati, Suwxisi b'olu dèmèn.

Dinyè FinyèsUMANAW ka tòn hukumu kònò Suwisi bè dèmèn don samiyè jateminèbaaraw la yaasa ka cikè nyèsigi konyuman.

K'a da nin dèmènwale bée lajèlen kan, Suwisi jòyòrò ka bon kosèbè Mali sòrò yiriwali baara la.

Suwisi hakili b'a la k'a ka dèmèn jiidi ka taga a fè cikèduguw baloko sabatili la ani karamògòw basigili la.

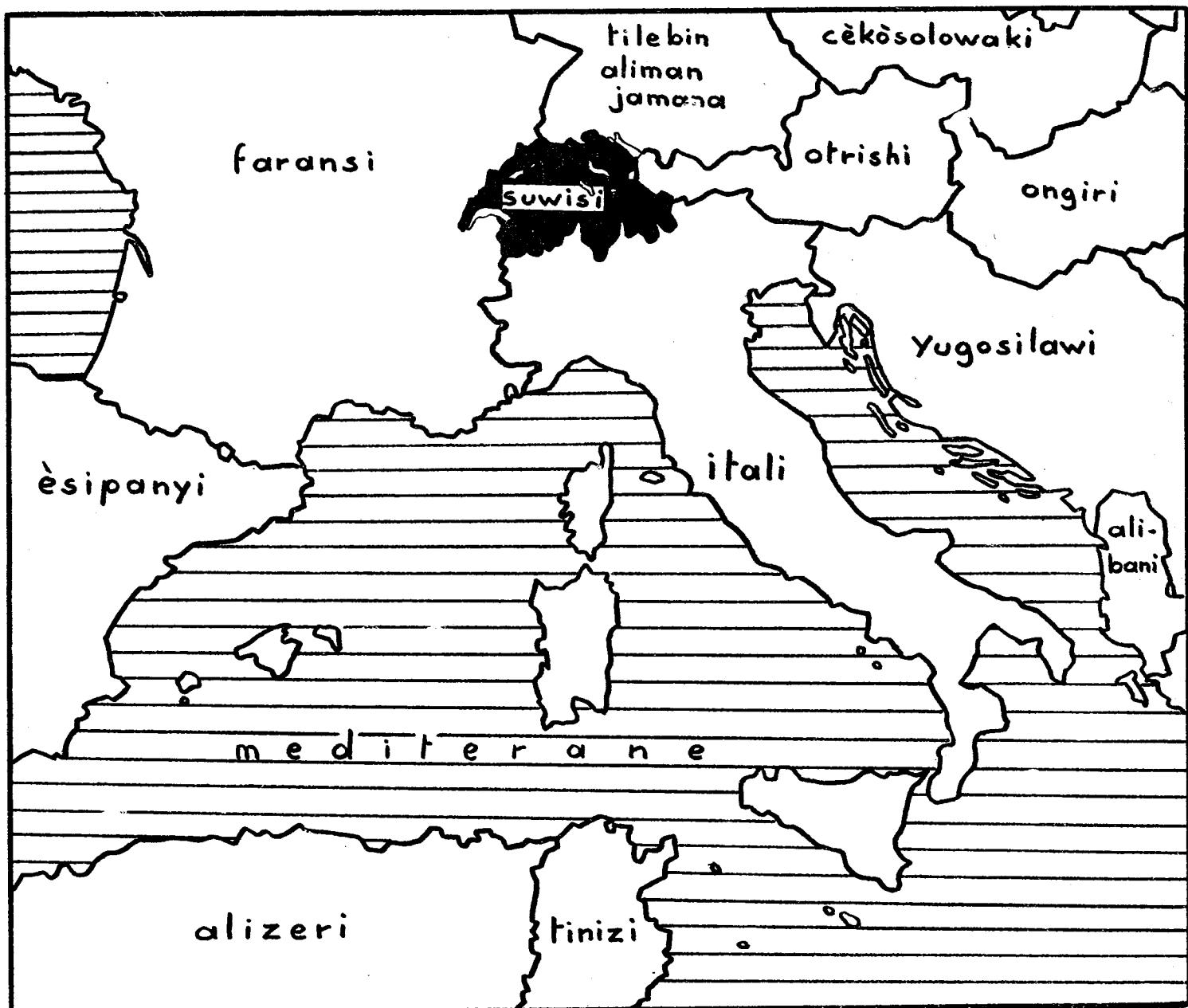
**Minisiri Mmu Sidibé
Ayisata SISE bè ka
kibaruso baarakèminèn w
lajè**

kibaru sènbènlabugunda

Dinyè kiboriya

Suwisi jamana

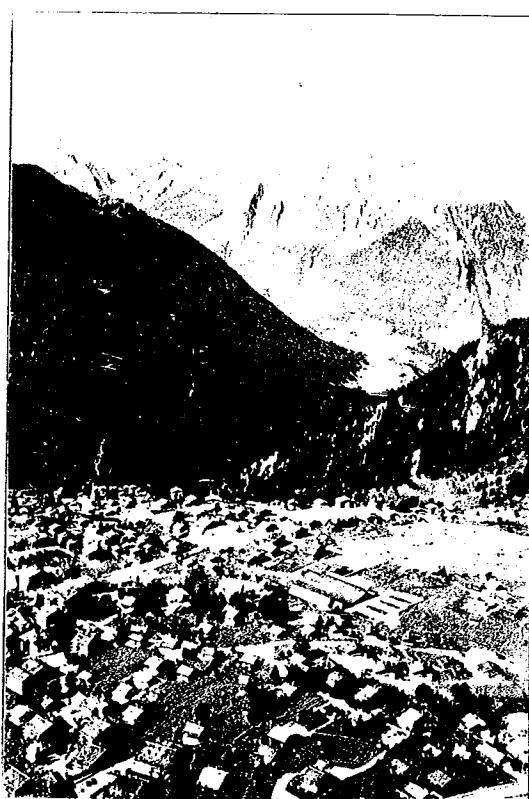

Suwisi ye jamana dògònmannin ye tilebila Eròpu cèmancè la : bam2. 41.293. Tilebila Alimanjamana b'a ni kényèka cè, Itali b'a ni worodugu cè, Faransi b'a ni tilebi cè, Otrishi b'a ni kòròn cè.

Dinyè kibaruya

Kulumayòrò don :

ALPU kulu, o yòrò dòw ka jan ni Eròpu kulu bée ye (DUFUR ye m 4.634 ye) ; JURA kulu b'a ni Faransi dancè la ; ALPU ni JURA cè ye fugaba ye.

Suwisi dala ka ca 1.000 ye, Mògòw ka tila ka 50 wèrè sen ka fara o kan, ol bée bée kuransow latagama. Nènèjamana don. Glasiwoyo 140 bée jigin falaw kònò ka dugukolo bam2 1556 datugu. Kulu yòrò minnu kundanma bée m 4.000 bò, glasi kèlen bée k'olu datugu kudayi ; yòrò minnu bée m 2.500 ni m 3.000 cè, ninmafèn tè balo yen ; baganmara (saga ni misi) bée daminè m 2.000 la ni nènè man bon waati min. Jiriw bée m 2.000 ni m 1.000 cè. Jigin mana kée m 1.000 jukòrò sènè bée sòrò ka se ka kée : alikaama, kaba, kòlza.

Mediterane ni Adriyatiki kògòjiw funteni ka fusa jamana woroduguyanfan ma ; rèzèn bée sènè yen.

Suwisi jama ye mògò 6 ani ba 700 ye :

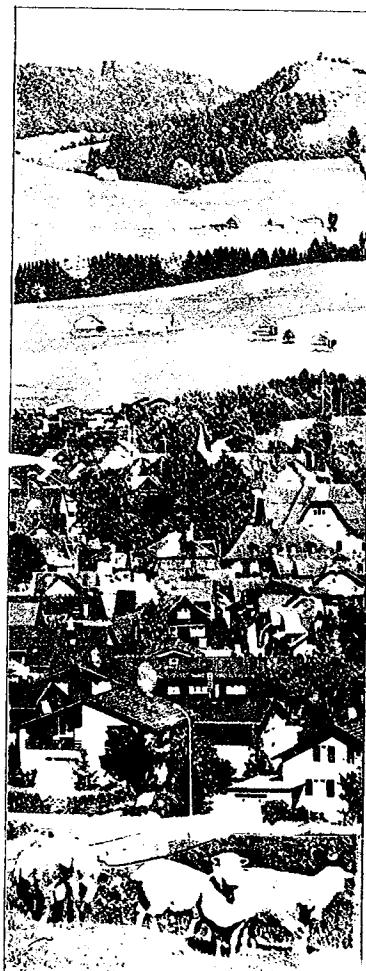
65% ye Alimanw ye ; 18% ye Faransikaw ye ; 12% ye Italikaw ye ; 5% ye dunanw ye.

Jamana marakan ye saba : alimenkan ni faransikan ni italikan. Kanbolofara caman wèrèw bée yen.

Suwisi ye káfojamana ye : kafo 26 jèlen. A tè Dinyè Jamanatòn na (ONI) ; jamana yèrèmabila don ; kèlèkulù sèbè labènnen b'a bolo k'a ka yèrèmabila lakana.

Baganmara yiriwalen bée kuluw la : misi 2.150.000 ; lè 2.200.000 ; saga 450.000. Baganw bée ladon wèrè kònò nènè waati, k'u bila fuga la funteni tuma.

Foro 133.126 be Suwisi. Forow man bon, bawo kulumayòrò don, cikèdugukolo ka dògòn ; cikèla 60% ka foro tè taari 15 bò ; taari 2 tigi ye 39.054 ye.

Kabi sankèmè 16n fo 1970 san, dinyè mònturu (waatilan) tilancè tun bée dilan Suwisi dablidaw de fè. Nka kòsa in na, kòrònfejamanaw (Zapòn) y'o jòyòrò bòsi u la. Mònturudilan de tun ye cikèlaw ka nènè tuma baara ye ; mògò 50.000 tun bée mònturubaara kée. Bi, i ko u dònko ye dunanjiginsobaara fana ye, u ye jamanayaala yiriwa yaasa ka baara sòròli nògòya mògòw ma.

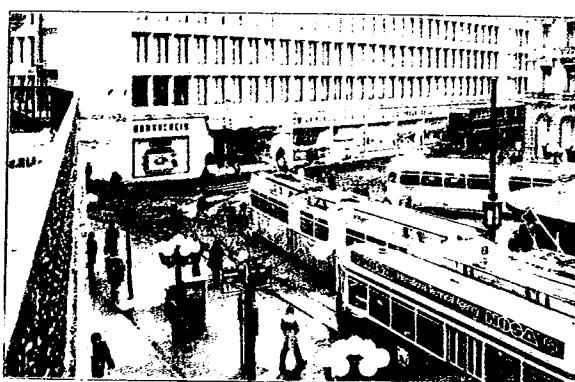
Suwisi bée nègèminèndabali kè kosèbè : masinw, kuranminènw, arajominènw, sumankèlanw.

Jikantaama fana jòyòrò ka bon u ni Tilebi Alimanjamana cè, ba kan, min tògò ko Rèn.

Basidabali sèbè yiriwalen bée. Binagalani ni sijolan minnu bée Mali yan, o fanba bée bò Suwisi. Dinyè kònò fura 10% n'a basilan 15% bée dilan yen .

Finidabalidaw bée dugubaw kònò : BAL, Sèngal, ZURIK. Du kònò dabalida misèn dòw fana bée finidilan kè kosèbè.

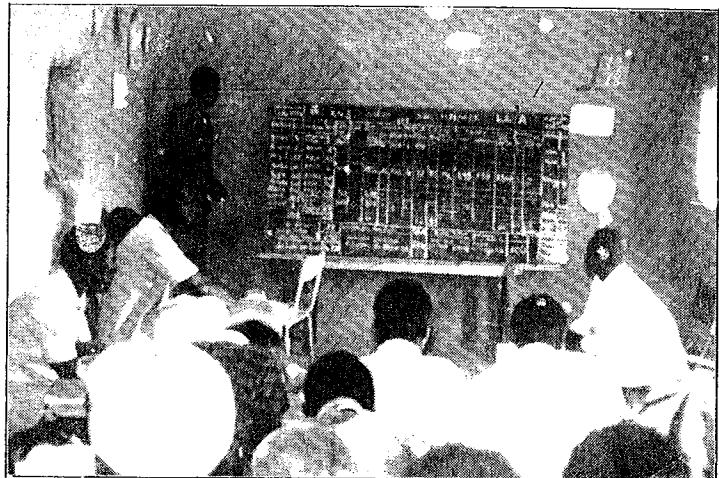
O bée la, Suwisi ka sòrò la belebele bée bò a ka waribon na. Dannaya min b'a ka waribon kan, o ka bon dinyè bée ta ye, k'a sababu kè a ka yèrèmabila ye. 1877 ni 1980 sancte, a ma nyè fo Suwisi ye fèerèw de tigè ka mògòw timinangoya u ka nafolo bilali la u ka waribon na, k'a d'a kan jamana caman nafolo bée cè ka n'a bila olu bara, fo o bëna finyè bila o jamana ka sòròbaara la.

Ciké danyèko

Bèn kèra danyè minnu kan danyèsigikulu ka Sikaso lajè la 1988 san kalo 2n tile 24 ni 15 ni 26 la, an bëna témèn n'olu ye.

Kunnafonì minnu ka kan ka di sènè lahalayasèbènw kònò an bëna olu jira

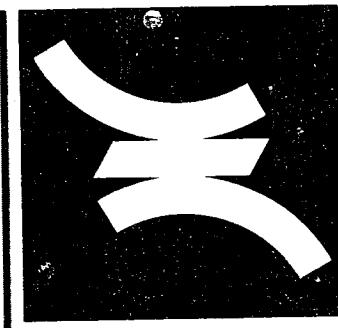
Sòrò jateminèkènè hakè Dogo Zanakaw fè

- kènè dannen (taari hakè)
  - * soforo
  - * kungoforo
- Cikèda hakè min bè tolinògò dilan (bagan-nògòw ni sununkunnògòw) :
- Kènè dannen kaba la (taari hakè)
  - * a ni sanyò wali keninge :
  - * a ni fèn wèrè :
  - * a gèrègèrè (a gansan) :
- Kènè judonnen dabajana na (taari hakè) :
- Kòròshyènnen dabajana na (taari hakè) :
- Shòforo furakèlen (taari) :
- **Sòrò jateminèkènè hakè** : (kènènnin min bè ci foro kònò, k'o sòrò kiimè, ka sòrò ka foro tò sòrò jateminè o ma.)
- Samiyèdafasènè (sènèkèn filanan min bè kè foro kònò, n'a setuma bè bèn samiyè banni ma, fòlò ladonnen kò) :
  - Dugu ni buguda (togoda) **kòlòsilen** hakè (kòoricikè yiriwada ka dèmèn bè se minnu ma) :
  - Kènè sumannen (taari hakè) :
    - * danbòli
    - * **danbòbòlòturu** (bòlò jalanw)
    - * **danbòjirituru** (jirisunw)
  - Kènè labènnen min danna (taari)
    - * labènnen mansin fè :
    - * labènnen misidabaa fè :
    - * labènnen bolo la :

- Kènè dannen dannikèlan na (taari) :
- Binfagalán kèra kènè min na (taari)
- Burèmu nògò kèra kènè min na (san fòlò) :
- **Sen-ka-dunya** (dugukolo sèbè yugubali) :
- **cètigèyugubali** (ka dugukolo yuguba daba la kòròn ni tilebin, kènyèka ni worodugu).
- Tolinògò donna kènè min na (taari) :
- Si suguya min tilanna (kilo hakè = bagaramu hakè) :
- Kènè dannen si suguya kelen na (taari) :
- Sirafèdanni kènè (taari) :
- Kènè serilen hakè :
- **Damannògò** = kòorinògòfin ; malonògòfin ; nògòjè.
- Damannògò donna kènè min na (taari) :
- Kènè min bin bòra bolo la (taari) :
- Malo kènè mumè (taari) :
  - * geren kan
  - * fala labènnen kònò
  - * fala labènbali kònò
- **Kòori sibolow** (bènbaw ni bònsònw)
  - * bènba fòlò = B1
  - * bènba filanan = B2
  - * bònsòn fòlò = b1
  - * bònsòn filanan = b2
  - * _____
  - * bònsòn duurunan = b5

SNV

Olandi ka Sòrò
Yiriwa Walew
Démènni Bolo

1

"SNV" jujòn

Olandi kenyèrèye tòn dòw de jèra ka "SNV" dilan 1965. A ni Fanga bè jè ka baara kè nka o t'a ka yèremahòrònya bali. A yèrè ka Nyèkulu sigilen de b'a mara. O de b'a ka baara kétaw dantigè. Fanga de b'i jò n'a musaka bée lajèlen ye. Fanga ka baara kèla dòw bè Nyèkulu in na, Démènyögònya Setigi togò la.

"SNV" ni Fanga cè dan t'o ye : Nafolo min bè dantigè san o san ka kè jamana yiriwataw demènnan ye, "SNV" bè sefa milari 7 nyogòn sòrò o la. O tè o si nafoloba ye, nka dannaya min b'a ka baara kè cogo kan o ka bon kosèbè.

"SNV" ma ka di Fanga yòrò, o b'a to a ka baara dantigèlenw nafolo bè di a cogo la.

SNV dò yòròrò dò ye kènèya sabatili ye

dugúw kumakan

Niwakinita ye fèn nyuman ye.

"SNV" ganiya

Sòrò Yiriwa Walew Démènni Bolo (SNV) ye de ka dèmèn don Dugulen tòn na ka sègèn kèlè jamana yiriwataw kònò. A bè baara donna sèbèw d'u ma, wali k'u dèmèn ni nafolo ye. A ka cèsiri bée nyèsinnen bè sègènbagatò jama ka dinyèlatigè nògoyali de ma. A ka dèmèn kun ye u ka se u yèrè kòrò, u dlonnen kana to dèmèn na.

"SNV" bè dugulen tòn dèmèn, a fò u na se ka baara daminènen in tiimè ? O de jate bè minè fòlò sani baara kèlaw ka bila ka na.

Ni dugulen tòn kuntenna donna (a kèra kenyèrèye o, wali fanga ka tòn dilannen o), a ka baara nafa bè jama kulu kan n'o donna, a baara kè cogo fana mana dòn (n'a y'a sòrò a bè jama min dèmèn a b'o yèrè bolo don baara la yaasa a n'a faamu) , "SNV" bè sòrò k'a dèmèn hukumu dantigè.

"SNV" ka ba ye min ye, o ye mògò dèmèntaw yèrè bolo don yaasa u na se u yèrè kòrò joona. O ka kan ku kè baara mankanw de ye u bè se ka minnu kè n'a nafa bè ye yòrònin kelen : ji ko, balo ko, siyòrò ko, kalan ko, baara ko. Nka jamana sòrò yiriwa baaradaw, mèn bè ka faantanw ma bò a nun ma.

Olandi yèrè kònò "SNV" cèsirillen bè mògòw taasi yèlènni na, gèlèya min bè dinyè jamana dòw kan u k'o faamu.

tiga sénè baarada kunnafoni

Nyinè samiyè baara fèerè tigèlenw.

An bée b'a dòn ko "ODIPAC" ye sénèkè bearada dò de ye.
A bamananken togò ye ko "tiga ni suman sénè bearada"
nka mògò caman b'a dòn tigasénè bearada de la.

ODIPAC sigira sen kan nyinan y'a san segin ye, Mali Peresidan ka sariyaboli sèbèn N° 88 fè min tara 1981 san kalo naani nan tile 8.

K'a ta 1981 san na fo 1983 san, ODIPAC y'o kè k'a bòsira jònjiònw nyini walasa a sigi kun ye minnu ye a bè se k'olu waleya teliya la.

Kabini 1984 san samiyè fo ka na se nyinan ta ma n'o ye 1988 san samiyè ye, ODIPAC bè ka sénèkè cogo kura don a ka cikè maraw ni cikè kafow kònò cogo min sénèkèlaw ka sòrò bè jiidi

ani u ka nyètaa bè sabati.

O sénèkè cogo kura sinsinnen do : **Kabasènè, yèrèlabèn , cikèminèn ani kalan kan.**

Mun na kabasènè ?

Kaba ye sénèfin ye min tari kelen sòrò ka bon. A bè se ka se tòni 3 wali tòni 4 ma, ni sénèkèla ye baara kétaw bée kè a cogo la. Sénèfèn don fana min sòrò bè se sénè musaka caman kòrò i n'a fò ni cikè minènw musakaw. O de kanma, samiyè 4 ninnu kònò ODIPAC y'a nyini a ka sénèkèlaw fè u ka

sénèfènw fòfòli la nyögòn kò kénè kelen ka, u ka kaba bila nyèfè, ka tiga da o kan, ka sòrò ka nyò walima keninge fò o kò.

O mana kè, nògò min mana don kabaforo la, sénèfèn tòw b'o nafa sòrò.

San o san o la kabini kalo naaninan na, samiyè baara-kèlaw bè boloda sénèkè kunti-giw ni sénèkèlaw fè. U bè fèere caman tigè baara kète ninnu sabatili kan ma.

1988 san samiyè baara bolodalen dòw filè

Fòlò : Sénè yèrè sira kan, a nyèsigii katimu filè

sénèfèn suguya	kènè hakè nyèsigilen (teari)	tari kelen sòrò (kg)	Sòrò mumè (toni)	Kòlòsiliw
kaba	6 315	2 300	14 554	ODIPAC cikè mara bée kònòna
Tiga	47 820	966	46 201	"
Nyò	35 697	822	29 345	"
Keninge	57 889	895	51 825	"
Fœla kònò malo	1 401	1 388	1 934	"
gerin kan malo	1 879	824	1 548	"

Nyèsigili min kèra nògò ko ta fan fè ani cikèminèn ko la olu dò filè.

Kòori nògòfin : tòni 315 ni kg 750

Nyò nògòfin : t. 476 ni kg 47 sukaromuguma : t. 1423 kg 297

Tiga nògò : tòni 496

Tilèmsi nògò : tòni 1 263

Nyò sjolan : forokonin 47 820

Tiga sjolan : forokonin 57 249

Binfagal : litiri 664

Filan : Yèrèlabèn sira kan, dugu 173 ka kan ka kè duguyiriwatòn ye ka fara duguyiriwatòn 328 kan.

Nin dugu kelen bée ka kan ka kalanden jolen danma dò kalan cikè dònniya la walasa u bè se ka sénèkèlaw dèmè foro kòlòsili konyuman na.

kòori sène baarada kùnnafoni

Ji-ni-kungo tigiw ni kòoricikèda

Mali woroduguyanfa Ji-ni-Kungo tigiw ani Kòoricikèda y'a latigè k'u ka jè-ka-baara sinsin beara cogo kelen ani ganiya kelen kan. Baarada fila ninnu delila ka baara kè nyògòn fè, Sikaso mara la, Suwisi ka dèmèn hukumu kònò ka nyèsin Mali kungo lakanani ma 1980 san. O beara kèra Sikaso ni Bugunin kòoricikèda mara kònò, ka sòrò ka se Kucala ma.

San ni Fana mara la, u ka jè-ka-baara nyèsirna dugu jiriw lakanani ma. O musaka sòròla Olandi jamana ka dèmèn kònò.

Baarada fila ninnu nyèmògòso jèkuulu dò wulila ka se kòoricikèda mara bée kelen-kelen na. U ni Kòoricikèda sòrò-yiriwajèkuulu ni Ji-ni-kungo tigiw ye nyògòn kumanyògonya.

O sen fè, a latigèra ko : fan fila nyèmògòw bëna jè ka 1988 san baara-kétaw ganiya siri.

U ka baara fòlò bëna nyèsin forokurebò sariyaw ma.

Kòoricikèda ganiya ye ka dënsigi forokènèbasènè la ; ka sòròba kè kénè dògòmannin na. Forokurabò ka kan ka sèmentiya ni yèlèma donni ye cikèda la i n'a fò : cikèminèn fòlòw juru sòròli ; debetalo walima dumunikèla cayali. Forokurabò sariyaw ka kan ka labato i n'a fò ka mètèrè 5 binmayòrò bila teari tilancè o tilancè lamini na, walasa ka dugukolonòn bali.

Baarada fila ninnu bée ka sèbènw ka kan ka se nyògòn ma, i n'a fò : san baara latigèlen sèbèn, baarakèlenw kunnafonisèbèn, baaraw kècogo nyèfòlisèbèn kiimèni ni kunafoni di sèbèn.

U fan fila bée mògò ka kan ka ye nyògòn ka baarakalenw kénè kan. Kòorisènè baarada mògòw ka kan ka se ka jirituru ani kungo lekanecogo kunnafoniw jènsèn. Ji-ni-kungo tigiw ka kan ka kòoricikèda ka bearacogow materafé, i n'a fò : ka dinyè ni samiyè-fewèrèw dilali ye ni jiri ye ; ani foro kénè ni san-ni-feere yòròw saniyeli ye (kala jenini ani siraw bòli ka bila san-ni-feereyòròw ma) ; gungurun

Sahèli kungo lakanani kèra jamana hamínanko ye.

bòli baaraw b'o la.

Kungo lakanani ye baarada fila in mògò bée hamínanko ye. Olu ka kan ka kungo lakanani sariya ninnu jènsèn ani k'i janto u labatoko nyuman na. U ka kan ka tinyèniw bali i n'a fò (jiritigè ani kungojeni) ani ka dugu mògòw tangga nyangili ma. An k'a dòn ko tinyèni kùnbèn ka fusa ni tinyèninò ladilali ye.

kunbò kabini kalo 11n na, kungo bée ja, tasuma bée binw ni jiriw bée siletunu.

An ka jè-ka-baara ka kan sinsin jèkuuw sigili kan minnu bée nyèsin dugukoloow ani tasumadon kélèli ma. O baera kun ye : ka jiri tigèta, forokurabò, tasumadon ani misidumnyòrò tinyèni bérèbèn. San o san, k'a daminè kalo wòorònàn na, Ji-ni-kungo tigiw ani kòoricikèda nyèmògòw ka ken ka jè ka san kura baaraw ganiya.

O kun ye ka jòyòròw musaka nyèsin minnu bée kè sababu ye ka baara in kuntlena sabati ani ka nyinini kè baarada wèrèw fè dèmèn siratigè la, walasa ka labèn kè jirishyèn lamòta ko la ; fo i ka dugu kelen-kelen bée ka jiriturutè hakè dòn joona. Fan fila bée ganiya ka kan ka kè kelen ye i n'a fò dugu bée minècogo kenyè jirituru sariyaw la.

Ka kenyè n'u seko denmajira ye, Ji-ni-kungo tigiw ni kòoricikèda bëna nògòya dow nyini walasa ka duguw dèmè kungo labenni ani dugukolo lakanani baaraw la. Kòoricikèda ni Ji-ni-kungo tigiw bëna kitimèni kè ka nyèsin dugukolo lakananibaaraw ma, walasa ka nin baara latigèlenw sinsin. Fan fila in ka jè-ka-baara kònò, u hamínanko ye, ka gèlèyaw kùnbè joone minnu bée kè sababu ye wagati kunkurunnin kònò k'an ka kungo bayèlèma, n'o bée se k'an ka cikè sòròw ani nyènèmaya nagasi.

Dugumògòw jòyòròba bée baara ninnu latigèli n'u sariyaw batuli la, walasa a ka kè kunnawolo ko ye.

jirishèn lamòcogo

Debali jònjin ka kan tigè ka dugukolo tanga tasuma ka tinyèni ma. Tilema bée

farikolo nyènajè

Kupu Kabrali seere : A. KUMARE

Mali bin ko fila kupu Kabrali laban na, cè kelen dòròn de bè se k'o seereya "Bòn Kamalenw" na Abdulayi Kumare Milèr. A kelen de ye kupu kabrali san 10 bète tan, kabi a joli ka kalan fo ka n'a se a nyèmajòli ma bi.

Solomani Drabo (ESSOR) y'a kumanyògònya. O kòròfò la kunbaba filè nin ye.

S.D.(Solomani Drabo) : I ye baara nyuman to i ko Kumare, tari di ?

A.K.(Abdulayi Kumare) : Onhòn, n ye balòntan daminè Joliba bulanbulanw fè, k'a tan mankanw fè, ka sòrò ka don kamalen kulu la 1976 san. N ni "Blenmanw" ye Kupu Mali 6 ta nyògòn fè ani yanaya jala kelen. N ta ko fòlò kèra 1977 san na Faso balòntan kulu la.

S.D. : I ye dà kè tungà fana na.

A.K. : Onhòn, 1984 na n tagera Gabòn. N ye san fila kè Pòrzanti, "A.S.OPRAG" balòntan tòn na. N seginna Bamakò, ka tila ka ta Kodowari. Gèleya donnen o yèlémali sariya ko la, n seginna ka na to Joliba la.

A. Kumarè (cèmancè la)

Balontanna ñana : Musa Ndawo (Senegali)

Bidonna ñana : Pap Sèk (Moritani)

Filetigi ñana : Manuwèl Rèyis (Kapwèr)

Ladamunenya jala : Moritani

Nyètaa jala : Kapwèr

S.D. : Kupu Kabrali san tan... o ye dò ye dè !

A.K. : Cyèn don... Kupu Kabrali fòlo dara 1979. An sera fò ñanasugandi da-kun na ; Senegali y'an ci 1-0. Ne ye Kabrali tan Bisawo, Banjulu, Bamakò Praya, Nwakshòt, ka segin k'a tan nin ye Bisawo.

S.D. : Jumèn diyara i la n'a bète ye ?

A.K. : Bamakò, bawo balòntan yanaya jala dira n ma o la.

S.D. : O san Bamakò ani nyinan Bisawo, an cira penaltı de la Leginèkaw fè.

A.K. : Onhòn, nka 1981 "Bòn kamalenw" tun ka nyi ni 1988 taw ye. Olu sèbè labènnen don, u tun bè nyògòn

farikolo nyènaje

faamu ka tèmèn nyinèn taw kan.

S.D. : An ka nyinè Bisawo cogo filè : Lakanana kèli cè 5 ye, a fò o de ma finyè bila kèlè nyèkun ?

A.K. : Ayi, bawo Bakari Kònnna k'o faamu. A tun bè yèlèn shinyè caman. O ye cèmancè lafiya.

S.D. : E hakili la i ka baara nyèna Bisawo wa ?

A.K. : Cyèn na kulu bée de ka baara nyèna. An garijègè de tun t'a la dòròn.

S.D. : E si bè yòrò min bi, a fò kèlè nyèkun ka nògò e ma hali bi ?

A.K. : Kèlè nyèkun na ne bè to ka n jòyòrò yèlèmè-yèlèmè, ka n dèn kérèw fè ka balòn ci kèlè kamanu nyè. Nka tuma caman u tè n faamu.

S.D. : A b'i ko i girinyana dòonin, tari di ?

A.K. : Funtènin bò o bò dò bè fara ne kan. Nyinèn kilo 5 nyògòn de farala n kan.

S.D. : N'an ka mògò bananenw tun bè kènè kan, a fò an tun tè kupu ta dè ?

A.K. : Mògontanya tè, bawo janasugandi ninnu bée la, an b'an kélénèyògò, degun nk'an bè dèsè ka se a la kolokoto. Mògòw bè, danga ko kuma

min fò, ne bè nyini ka da o la bawo ne ka dònta bonna a ko la. Nyémögòw ka kan k'a lajè "farafinna kòròlen" na.

S.D. : A fò gosili nyestranya de tè denkolo don en ka balòntannaw janasugandi donw na ?

A.K. : Ayi, an ka balòntannaw tè siran janasugandi nyè, wa u kaarilen de b'u kè a kan tuma bée. Nin na, Laginèkaw de tun sirannen bë anw nyè, wa nè tun bè se ka n kali k'an b'u ci, nka.....

S.D. : Sisan sa, an ka fò Afriki janabèn kan, ani 1988 Kupu Kabrali nata Bamakò.

A.K. : A bè bò an labèn cogo la. An lodon cogo man nyi flyew Badalabugu Lise la. An bè si kènè ma don dòw funteni barika bonyè fè, lafiya dun t'o la.

Nka n hakili la na ka mògò minnu bè tunga fè n'olu farala an kan a bè dò kè.

S.D. : San 30 sòròlen kò e nyè b'i sininnama la cogo di Faso balòntan kulu la ?

A.K. : Ne hakili tè ka mèn a la bilen bawo ne hajuba tè balòntan ye tugun.

S.D. : Joliba la dun ?

A.K. : O fono bè ten, n tènè mèn a la bilen. Nka o nyinènnama bè cogo min, a bè gwan kè ni kosa in na ye.

S.D. : N'i bòrà balòntan na i bè mun kè ?

A.K. : N b'a fè ka jago kè.

S.D. : Ni nyinèn kèlen bè dò ko... ?

A.K. : Nyinè kèra balòntannaw ka dinyèlatigè cogo kò. Mògòw t'a dòn ko an caman bè si kòngò la ni surafana dunna k'an to balònkalan yòrò la. O n'a nyògòn caman bè, tònw ni faso ka kan ka fèere myini o konyèw la.

S.D. : A fò fèerè bè se ka sòrò o la bi-bi in na ?

A.K. : N ma d'a la, bawo nyémögòw mago tè balòntanna na fo a ka nyi weati min.

S.D. : O tuma e nimisara nin san caman kèlila balòntan na wa ?

A.K. : N ye nin san 12 kò kè balòntanenbaw fè nka n ma nimisa don kelen. Bawo n'i ye balontan kanu, a gèlèya bée bè kun i la.

A. Bari (k'a sòrò Podiyòmu na)

Kulu A

Ginè Bisawo/Saralo	0-0
Senegali/Kanbiya	4-0
Ginè Bisawo/Senegali	1-1
Saralon/Kanbiya	3-1
Ginè Bisawo/Kanbiya	3-1
Senegali/Saralon	2-2

Kulu B

Meli/Kapwèr	3-1
Moritani/Laginè	1-1
Mali/Laginè	0-1
Kapwèr/Moritani	3-2
Mali/Moritani	2-2
Laginè/Kapwèr	1-1

Filasugandi

Mali/Senegali	1-1 (p.53)
Laginè/Saralon	3-0

Jòyòrò 3n ni 4n

Senegali/Saralon	2-1
------------------	-----

janasugandi

Mali/Laginè	0-0 (p.2-3)
-------------	-------------

Musa Dawo kèra balontannan ijana ye Bisawo